„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком, недељом, на целом табаку, а уторницом на по табака

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у сребру)
на годину 35 дин. на пола године 17½ дин на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, за жиг плаћа се по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрација „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 51. У Новом Саду у петак 1. (13.) априла 1883. ГОДИНА XVIII.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Почетком овога месеца настаје нова претплата за оне наше поштоване претплатнике, који су се на једну четврт године претплатили.

Позивајући их, да понове претплату, имамо напоменути, да је Нови Сад од скора дошао жељезницом у свезу са многим нашим крајевима, те ће наш свет наш лист а у њему и новости много пре и много брже добивати, него до сада.

Без готове претплате не може се лист никоме слати, па за то умољавамо поштоване претплатнике, да претплату за времена, и то најбоље путем поштанских упутница, послати изволе, како би се лист без прекидања отправљати могао. Наруџбине без новаца не могу се уважити.

Претплата, огласи, као и наплате за то, нека се изволе упутити на администрацију „Заставе“, а само дописи и остало, што се тиче уређивања листа, нека се изволи слати уредништву „Заставе“.

„Застава“ излази четир пута на недељу.

Претплата стаје за Аустро-угарску монархију, српске државе и покрајине:

на целу годину	14 ф.	— или	35	дин.
на по године	7 „	„	17½	„
на четврт године	3 ф. 50	или	9	дин.
на месец дана	1 „ 20	„	3	„

За остале земље и то: за Немачку годишње 18 ф., за Швајцарску, Румунију, Русију, Италију и Бугарску 20 ф., а за Француску и Америку 24 ф., или сразмерно на четврт године.

У Новом Саду 1. (13.) априла 1883.

Администрација „Заставе.“

ТЕЛЕГРАМ „ЗАСТАВИ.“

Дубица, 31. марта. Многобројно посећена скупштина дубичка дне 27. марта једногласно закључи, обзиром на познати несретни синодски операт против законом зајамчене црквене автономије: умолити саборски одбор за што скорији сазив сабора и у једно захвалност изразити заступницима у Пешти на сабору находећим се.

ЦРКВЕНА КРИЗА У СРБИЈИ, — ИЗБОР И ПОСВЕЋЕЊЕ МИТРОПОЛИТА.

I.

Кад не би било опозиције, требало би је створити, — то је стара, непоколебива, на законима живота основана, а праксом хиљадугодишњег развитка људског потврђена изрека. Живот је непрестана борба, а трвења појединих друштвених елемената, — нису ништа друго, но појаве и знаци будне животне снаге друштвеног организма. Но нису зато сва трвења сигурни знаци друштвеног напретка. Може често да је животна радња у опадању, и да се друштвени организам своме растројству приближује.

У ономе друштву, где је трвење и радња друштвених фактора изазвана и задахнута потребом општег интереса, ту трвења, дискусије и утакмица појединих људи и странака могу само од благодатног уплива бити, јер се цела друштвена борба врзе око тога, да се установи једно истинито начело, којим ће се друштво руководити и управљати, и да се пронађе прави пут, којим ће кола друштвеног напредка сигурној мети среће и благостања друштвених чланова поћи. У таквим околностима свака нова мисао, сваки нов план и сваки предлог прође више пута кроз решето озбиљније дискусије, док не изиђе напослетку пречишћен од погрешака, мана и заблуда као прекаљена истина, као чисто и светло начело.

Али где се у борбу друштвених фактора увуку себичне побуде, побочни интереси, — ту друштвеном животу не може напретка бити.

Сјајан пример високо развијене уставне свести пружа нам Енглеска и сједињене америчке државе, где се услед тога очевидно и велики друштвени напредак показује. Жалосну пак слику назадка и опадања показују нам источне деспотичне државе, где полуге друштвеног и државног живота личне побуде и приватни интереси покрећу. И ово је управо мерило, по коме се ступањ напретка и развитка једне државе и народа оценити може.

Србија, до скора кнежевина, а данас краљевина Србија, као да се налази још у повоју развитка што се тиче развијене државне свести и пробуђеног интереса грађанског. Као што по положају своме лежи на истоку, и као што је по добу свога опстанка, или боље рећи своје регенерације једна од најмлађих европских држава, она те карактеристичне знаке свога положаја и своје младости показује јасно и у своме државноме животу. Цео досадањи развитак Србије, цела њена данашња партајска борба показује, да у томе животу, у тој борби нема оног вишег мотора, коме је једина цел срећа народа и напредак земље. Већ сам начин и спољашњи облик борбе носи на себи вид страствености. У дискусијама појединих општих питања заман ћеш тражити оне достојанствене збиље и оне филозофске лодноће, које су за решавање важних друштвених питања јако нужне.

Кад је у Србији умукла убојна труба и престао звекет оружја, многе преварене наде, поремећене илузије, претрпљене штете, незадовољене амбиције налазиле су свога израза у опозицији против ондашње владе и против још овде онде постојећих потрагуша изнимногa стања, које је своје порекло из доба рата вукло. Све политичне странке и фракције сложиле су се у један моћан глас опозиције. Главна оптужба противу владе била је, да ова под разним изликама а у интересу што већег осигурања своје моћи и уплива, подржава непрестано изузетне мере у земљи чак и онда, кад ове нису више другим каквим вишим интересима оправдане биле.

Сједињеној опозицији била су пуна уста слободе. Ко је слушао и читао филипике, што их је она против владе управљала, морао је мислити, да ће са првом променом владе у Србији наступити наједанпут епоха особите среће и неописаног благостања. Опозиција је и успела да сруши тадашњу владу, и да државну крму у своје руке узме. Али од свега онога што се од нове владе очекивало, и бар с правом очекивати могло, не видесмо до данас ни најмањег трага.

Нова влада потврдила је већ у првом почетку свога управљања и газдовања, да је у њеној опозицији није руководио општи интерес, него да је та опозициона борба задахнута била личним побудама. У Србији је од вајкада био обичај, да једна странка, кад на владу дође, гони немилице људе од противне странке. Први предмет на дневноме реду су свагда пензионовања, скидања, премештања, и то све без оправдана узрока и без доказане државне потребе. Но ни једна влада није се у томе ваљда толико одликовала, колико ова данања.

Истина, да је ова данашња влада, кад је крму у своје руке узела, ступила на среду са неколико либералних реформа. Међу осталим она је повратила закон о слободној штампи у живот. Но све то као да није био излив њеног унутарњег убеђења, и као да је било срачунано једино на то, да се тек покаже народу како влада иде заиста за остварењем онога програма, који је као опозиција развијала. Њени пак остали послови, као жељезнички уговори, порезне реформе, подизање народне банке, уверили су на брзо не само противнике, него чак и савезнике и присталице владине, да је влада ударила путем, који је могао сигурно интересе појединих чланова и присталица њених задовољити, али који ни на који начин није могао одговарати интересима земље и народа. Цела тежња владина смерала је на то, да доба своје владавине за себе што већма експлоатише и да створи такве мере у земљи, које ће јој владавину на што дуже време осигурати моћи. А да се ово постигне, били су запостављени сви јавни, како унутрашњи тако и спољашњи интереси, јер је овакој влади, која је ишла за што већим утврђењем своје моћи и свога уплива у земљи, требао јак и поуздан ослонац на страни. Ко ће и какав ће овај ослонац бити, и по коју ће се цену исти осигурати, — то је да богме била узгредна ствар.

Кад је овакав поступак владе изазвао и саме њене некадање пријатеље и савезнике противу ње, и кад ови, не могавши у скупштини бројем одлучити, иступише из скупштине, да ову за даљи рад неспособном учине, те да влада буде принуђена или одступити, или наново на народ апеловати, — влада, која је за опстанак својих столица врло брижљива била, учини нешто, чему у уставном животу држава примера нема, она помоћу крње скупштине, која немаде ни права решавања, искључи на један мах опозицију из скупштине, припустивши унутра оне, који су њени кандидати били и при изборима скупштинара тотално пропали, пошто су само по два три гласа на себе прикупити могли.

Просто истерати опозицију из скупштине, — то је до душе најлакши начин, којим се једна влада, која се са својих седишта лако не креће, несносне јој опозиције опростити може.

Но глас опозиције и ако се у скупштини није могао чути, био је у народу и јавној штампи доста моћан и снажан.

Познато је, да Србија у том рамље, што у њојзи нема самосталне интелигенције. Сву интелигенцију апсорбовао је тамо државни апарат. Од председника државног савета па до последњег практиканта, и од ректора на великој школи па до сеоског учитеља последње класе, све то стоји у служби државној, све то зависи од владине воље и мора да се покорава мигу њеном.

Но један део интелигенције заузимао је ипак према држави самосталан положај, а то је јерархија и свештенство. Опозиција би у овима могла свагда наћи своје тумаче и заступнике, с тога је самосталност њихову укинути требало, те и њих државној власти сасвим подврћи. А да се ово изврши, није тешко било, кад на расположењу стоји онако услужна скупштина, из које је прогнан и последњи глас опозиције.

Помоћу ове скупштине прекорачила је влада бедем црквене самосталности, уништавши у круг права православне цркве, која као посебна индивидуалност има права као и свака друга физична или морална индивидуалност (друштво, корпорација) да у оквиру државе самостално живи и развија се, и коју држава као таква не само трпити, него бранити, и штитити мора.

Пошто је ово специјална тема наших чланака, то ћемо овај одношај цркве према држави у идућем чланку расветлити.

Пред изборе у Горњој Крајини.

IV.

Службене „Народне Новине“ донесоше, да је бан Хрватске, Славоније и Далмације од-

ЛИСТАК.

МИСЛИ УЗ ПУТ.

Пре неки дан имао сам посла у Карловцима. Будући да је у календару било пролеће, обукао сам преко зимског капута бунду, ноге сам скљукао у оперважене чизме, а на главу сам натакао шубару, и то све у славу „драгог и милог прамалеђа.“ Не сећам се да су ми уз пут птице певале, ни да ми је нос уживао у мирису цвећа; али за то је пало иње на моје бркове, и од хладна Зефира нисам могао очи да отворим.

Док сам се возио кроз Мајур, чини ми се, да нисам мислио ништа; тек кад сам дошао до оне црквице, која је на по пута у Карловце из Новог Сада, и кад сам на њеним торњевима спазио оне огромне „шлофкапе“, што су натакнуте по свој прилици у славу „драгог нам прамалеђа,“ и кад сам одмах за тим спазио и Карловце, Тевгер и Магарчев брег, — онда, е, онда се почеле и у мојој глави да роје разне мисли.

Познајем ја Карловце, ма да нисам никад ђаковао у њима, а то ми је, мимогред буди речено, врло жао, јер сам тако пропустио један карактеристичан део српског ђаковања. Познајем дакле Карловце, и та ми се варошица, опет искрено буди речено, из далека боље допада него из близа; али у овај мах, кад сам са узвишене позиције гледао на њих, изгледаху ми врло чудни. Да л' је то било услед „шлофкапа“ на торњевима оне римске црквице, или услед Магарчевог брега, или карловачких кесега, или баш услед самих Карловаца, нисам могао одмах да прокљувим; али, — и мисао рађа опет другу, јер све се плоди, само су калуђери без плода (?) — што сам даље ишао, добијале су ми мисли пластичнија облика и на послетку сам знао, за што су ми Карловци тако чудни.

Добродушан читалац и (наравно) лепа читалица биће тако добри, те ће следити мало мојим мислима.

Била је година 1076. На столици светога Петра у Риму седео је одважни и силни папа Глигорије VII. (ми Срби могли би рећи Глиша). Тај се папа завадио са немачким краљем Хенриком IV. и са скоро свима црквеним веледостојницима немачке државе. Немачки народни конзил у Вормсу изрече пресуду, да се папа Глигорије има да скине са столице Петрове, до које је дошао неправедним начином, и коју хоће да злоупотреби на неке самовољне и шкодљиве промене у цркви и у оним стварима, које са црквом не стоје у свези. У писму, које су потписали сви архијереји, беше то све изречено: о незаконитом заузећу папиног престола, о његовој влади и владању, о „женскоме сенату“, који црквом управља, и о многим другим „беззаконијама“, што их је починио Глигорије. Писмо је било адресовано: „Хилдебранду, не папи, већ лажноме монаху.“ Кад је папа прочитао „лист књиге бијеле“, сазове велики збор у Латеран. Ту се искључе немачки архијереји из црквене заједнице, а на Хенрика се баци анатема. Коцка је тако пала, и Глигорије није се плашио ни од каквог средства, да произведе своју ствар. Он ступи у свезу са норманским војводом Робертом Лукавим и са грофицом Матилдом, која је као „верна слушкиња светог Петра“ Глигорију врло, врло одана била.

Црквена анатема или екскомуникација, то је свечано, са проклињањем скопчано искључење из црквене заједнице, а с тим је у свези и то, да се таквом анатемисаном одрече хришћански погреб за случај, ако се пре тога не би цркви у свачем покорио.

Као што се види, ствар се дала удесити врло лепо, па би удешена.

Сав немачки народ се поцепа; у свим гранама живота владало је неописано растројство. Отимање, убијство, силеџијство било је на дневноме реду; нико није хтео да слуша — та прелом заклетве црква је одобрила! . . . . .

Време је текло пред мојим очима; али је било много брже него мој вранац.

Настане година 1077. Глигорије се крене на пут у Аугсбург, и дође таман до куле Каносе, имаовине већ једном споменуте грофице Матилде, која је у то доба постала удовицом, јер су јој мужа, Готфрида Гуравог од Лотарингије, у Немачкој убили. Ожалошћена удовица дочека свог Глигорија врло лепо, јер му је била у свачем потчињена. Ту дочује Глигорије да је краљ Хенрик у близини и да жели, да се с њега скине анатема. Глигорије се колебао неко време, у калуђерском јогунству свом није хтео одмах да попусти. Истина, краљ му је дошао на ноге; али шта је са осталим великашима, па још са целим народом немачким! Међу тим је Хенрик у кошуљи, бос, гологлав, при цичи зими стајао у авлији, не окусив за то време ни јела ни пића.

Док се Хенрик тако ужасно патио, гледао је Глигорије у друштву са грофицом Матилдом кроз прозор на сиротог сужника, једући кесеге и пијући туршије. Из очију његових вирило је пакосно задовољство; кроз браду је кад кад промумлао: тако, тако, одфркнућу ја тебе! Али

редио, да се имају обавити избори посланика за земаљски сабор на дан 19., 20. и 21. априла наравна ствар по новом календару, пошто су бирачке листине готове и све припремљено, што је за избор посланика за земаљски сабор потребно.

Дакле ето за који дан, па смо на биралиштима. А на прагу избора јесмо ли готови ми као народ, као свјестан народ барем сигурни са самосвијести вођа нашијех, сигурни са готовошћу срца и душе, да у том преважном изборном чину учинимо оно, што је само од добра — од користи по појединца, по друштво, по народ, по драгу нам домовину? У очи избора тијех јесмо ли ми у свијем котарима изборнијем све спремили, што је у првом часу барем од пријеке потребе за важност тога изборнога чина, за домашај мандата, који ћемо да уручимо једном од десет до осамнајест тисућа потомака јуначкијех и мученичкијех прадједова нашијех? Јесмо ли сами са собом на чисто, је смо ли разрачунали добро све добре и лијепе стране у живлењу онога сина краја нашега, је смо ли завирили макар из даљега у врлине душе, у јачину ума и срца онога дичнога сина, за кога држимо, за кога свом душом нашом мислимо, да је између толико тисућа браће и суплеменика својијех најодличнији, најумнији и најјачи, да пође на земаљски сабор, на збор и диван међу толику учену и за саборску борбу приправљену браћу, па да тамо из своје и из наше душе, а у име нас толикијех на своја уста проговори бесједу мудру и умјестну, пред којом ће се поклонити остала браћа у сабору, која ће да отвори други пут нашем законодавцу, којијем ће да пође, ако жели задовољити свеукупне интересе земље, у којој живимо, доста потребног народног живота, у коме нас затече овај први избор крајишкијех посланика за земаљски сабор? Ми истина нијесмо у том сретном положају, нијесмо ваљда под том сретном звијездом, да имамо на одбир синова, који прођоше кроз савремену школу знања и умјења, синова, који би имали сигурна јамства за нас, да их мандатом нашијем можемо отправити у име нас и потреба нашијех на сабор земаљски, — синова, који би се способношћу својом мјерити могли са свијем онијем, који на сабору ријеч воде и том ријечи земљу своју тјеше и оживљују, пошто јој потребе и интересе износе пред други свијет онакве какве су и како заслужују. Јер, браћо Крајишници, што је дјеце наше, коју нам као савршене мужеве даде о трошку нашем и заслугама дједова нашијех модерна школа данашња, та су дјеца сва просута по различнијем службама државнијем не имајући по свршенијем наукама сигурна уточишта ни на дому, ни у завичају, у коме би као приватан свој човјек живјети и за свој народ као учен муж радити могао.

Но ми осим тијех школа имамо угледнијех мужева у средини својој, мужева, који са свога чиста, не себична живота заслужише у свакој прилици досад сваку пажњу и свако признање наше. Имамо мужева поштенијех и свијеснијех својијех и народа свога живијех потреба, које нас све силе да говорити морамо, ако говорити и не знамо, да себе сами заступати морамо, ако и нијесмо присвојили си све облике модерне школе, што се прије изискују него што би се заступати почели. Међу те мужеве српске у првом реду уврстити треба свештенике и учитеље народне, те вјековне чуваре народности и народносне свијести српске. Па онда најпожртвованије у свакој згоди народног потиштеног живота синове народносне, што живе од обрта и трговине, којијем су животом кадри увјек подмлађивати живот народан, улијевати самопоуздање и нову снагу у сваки покрет земљедјелца и тежака народнога.

А с каквим поносом као Србин могу се споменути јунака српскијех, што крв своју на толико бојнијех поља пролијеваху па омрчући и освићући оштријем оружијем у руци једва доспједоше, да се поврате у дом и у завичај, те да мирнијем животом снаже себе и народ свој.

Па јесмо ли барем те мужеве проучили, јесмо ли сазнали добро за свакога, какав је на ријечи и поштењу, па онда какав је по знању и умјењу? Јесмо ли се распитали за сина такога јуначке домовине, ако и не живи баш у котару нашем, ако му и није кућа тик уз ластавицу нашу. Је смо ли покушали, да отправимо неколицину из друштва нашег као одбор на дом мужа тога, за кога смо пропитали и дочули, да је вриједан и достојан, да му мандат посланички повјеримо? Или ако не то, што је скопчано са трудом и трошком нашијем, јесмо ли барем користили се јавном штампом и преко ње обратили се на синове земље наше, на мужеве, који би потпуно заслужили то најодличније поштовање, то најсветије повјерење, које мужу једном може да даде сваки изборни котар посланичкијем мандатом? Или најкашње јесмо ли договора имали, јесмо ли се вад састали и споменули тога важнога изборнога чина, на који нас ето већ позиваље банова одредба за дане 19., 20. и 21. априла?

Признајмо сви, да смо пред свакијем тијем чином, који би прелијепо и са неком душевном слашћу у своје доба учинити кадри били, остали онаки, какви смо били док избор за Крајину ни расписан није био, остали немарни према свему што од нас тај расписан избор изискује, застали и заспали у својијем свакидањијем потребама куће и породице не осврћући се ни на какав глас, којијем нас од расписана избора, па до данас позиваше општа потреба па и корист земље и народа. Осим у Госпићу, Карлобагу, Оточцу и у Огулину, ђе се браћа католичка својски групираху око свога мужа, око свога кандидата и штампом и свијем могућијем начинима радише до сада, да тај кандидат буде и изабран, па онда у изборном котару ловињачком, од куда тек полагано стиже глас, да би њих неколико угледнијех бирача ради имати за кандидата дра Богдана Медаковића, па нешто мало дивана у дичној српској Кореници, за коју Срби посланици на црквеном сабору живом бесједом устадоше, да јој се из народнога фонда дозволи велика српска гимназија, — даље нигђе и ни од куда не стизаху за пуна три мјесеца дана ни најмањи гласи о каквом договору, о каквом састанку пред и за изборе посланика.

И отворена и јавна радња око тако важнога и опште народнога изборнога чина претвори се на жалост у тајно ровање, шпионисање, наметање и обмањивање. По три четири кандидата долазаху у кућу једнога те истога бирача и, не знајући један за другога, ровљаху један против другог, завађаху два ока у глави ономе, који би се усудио лијепу ријеч проговорити о другом кандидату. И тако из потаје радећи један против другога, на начин, који се на артију метнути не може, доспјеше до тога да без збора и договора, коме наравно само себичност њихова на путу стајаше, — да им најјачи бедеми изборни могу запасти у руке само понекијех лукавијех старчевићијанаца. Барем сад већ ликује „Слобода“ над неслогом кандидата Срба у котару удбинском, петровском, брлошком, плашчанском. А котаре најчистије за српски елеменат у врх кршне Лике, да од жалости и не споменем, јер тамо на најнедостојнији начин владају злодуси познати из шпионске ере шокчевићеве. Неустрашиви и поуздани у свакој прилици до сад вођ српски на овом крају, дични прото Беговић западе у неприкладну за њ игру отимљући се са народом својијем за изборан котар војинићки, који притворнијем плазањем, подмићивањем и мазањем оће на силу да отме познати нам из кухиње наименованог патријарха инвалид Рашић. Биргермајсторско дијете, reicher Glinjaner, подписивач свега, што је кадро оборити углед народу српском у овој земљи, инвалид Милић, за кога добро зна и кувар и Tafeldecker именованога патријарха Анђелића, стицао се да силом докаже народу у изборном котару глинском, да је он најпоштенији и најпаметнији за посланика, те тијем начином свакако иде да подметне ногу у том изборном котару најдичнијем сину српском, окушаном и до сад истрајном борцу за право народа свога, познатом са свога поноснога и честитога српскога живота подпуковнику Николи Чудићу.

И у томе стању затекоше нас у свијем осталијем изборнијем котарима ето већ и Благовјести српске. Али Благовјести — приповјести. Јер данас једва разабрани Срби и по нека честита браћа Хрвати у изборном срезу брлошком од силнога наговарања, обмањивања и одстрањивања, групираху се око честитог Србина, адвоката и јавнога биљежника Васе Пауковића. Г. Пауковић је један од најодличнији ђака некадање на јевропском гласу гимназије винковачке, бечки јуриста и бивши авдитор-сатник. А више године обављао је службу канцелара државнога бечкога конзулата на српском двору кнеза Михајла и уз то све поноси се господин Пауковић у своме чисто српском дому и милом народу српским именом Србина баналца. А баналци су свагда и увјек најплеменитији и најправославнији Срби, те након онако карактернога српсога држања, какво показа господин Пауковић изашавши чист и сјајан из пургаторије андрејевићеве на задњем изборном сабору српском, можемо свом душом српском између свијех осталијех посланика у овијем горњијем изборнијем котарима највеће поуздање метнути у господина Пауковића.

О кандидатури дичнога старине, проте ријечкога Јована Шорка, као и о изборнијем котарима, у којијем као сигурни кандидати могоше продријети, да је среће, споразума и договора било, поп Јово Будисављевић, поп Илија Машић и писац овијех чланака, — одмах ћу вам писати у писму, које дође. А сад завршујем још с тијем, да и из Сијона нашега, из Плашкога, као изборнога котара, још ништа не чујемо.

—ρ—

Нови Сад, 31. марта.

— **Општине, које су молиле, да се сазове српски народно-црквени сабор:**

1. Сомбор, 2. Вел. Бечкерек, 3. Петрово Село, 4. Сентомаш, 5. Чуруг, 6. Панчево, 7. Бела Црква, 8. Сентандрија, 9. Моле, 10. Сента, 11. Меленци, 12. Суботица, 13. Тител, 14. Нови Сад, 15. Перлез, 16. Вуковар, 17. Кулпин, 18. Плашки, 19. Ст. Паланка, 20. Арад, 21. Ст. Шове, 22. Пожежена, 23. Молдава, 24. Врачев Гај, 25. Соколовац, 26. Паланка, 27. Црвена Црква, 28. Кусић, 29. Лесковица, 30. Црепаја, 31. Баранда, 32. Гор. Карловац, 33. Вршац (збор), 34. Митровица, 35. Ст. Бечеј, 36. Ст. Футог, 37. Дубрава, 38. Поникве, 39. Огулин, 40. Турија, 41. Костајница, 42. Петриња, 43. Садиловац, 44. Тамишвар, град, 45. Делиблато, 46. Шандор, 47. Жабаљ, 48. Ковин, 49. Петрово Село (у Горњој Крајини), 50. Чента, 51. Госпођинци, 52. Башахид, 53. Ковиљ, 54. Гомирје, 55. Сириг, 56. Иванда, 57. Чаково, 58. Вел. Кикинда (грађани), 59. Слуњ, 60. Дивош, 61. Водотеч, 62. Брестовац, 63. Меминска, 64. Ада, 65. Дубовац, (66. Ново Село), 67. Мочила, 68. Лежимир, 69. Сењ, 70. Старчево, 71. Фаркаждин, 72. Хомољица, 73. Мали Градац, 74. Баја, 75. Карлдорф, 76. Горњи Будачки, 77. Доњи Будачки, 78. Рума, 79. Шиклуш, 80. Пешта, 81. Ириг, 82. Скрад, 83. Томашевци, 84. Сланкамен, 85. Топуско, 86. Дубица.

— Српска црквена општина у Сланкамену закључила је 27. о. м. такођер представку на саборски одбор ради сазива сабора у пркос свој пресији, коју је политична власт у дотичном срезу вршила.

— И из Топуског јављају нам да се и тамошња црквена скупштина, држана на Благовести, обратила представском саборском одбору ради сазива сабора.

— Будапештански листови пуни су извештаја о посвећењу новог српског митрополита Мраовића и пропраћају тај акт са великим фалама истичући га као нову копчу пријатељства између Србије и Аустро-Угарске. Ми ћемо се на све ове изјаве ћутуре обазрети и свести их на праву меру њихове вредности, а овде ћемо да се осврнемо само на једну малу белешку „П. Наплова“, који у репродукцији једне „Заставине“ белешке, која се односи на то посвећење, вели за исту белешку, да је „vad rácz czikk“. А зна ли „П. Напло“ значај и домашај те речи „vad rácz“? Зна ли он, да је то за Србе горка успомена из оног жалосног војевања од пре 30 година? Зна ли он, да та реч садржи у себи највећу увреду за Србина, и да сваком Србину, кад ту реч из уста противничких изушћену чује, крв у образ јурне? И „П. Напло“ се лакомислено, бестидно титра са том речи. И онда тај „П. Напло“ има образа да нас беди и напада са агитацијама, а ево ко раздражује и распаљује пламен мржње међу народностима.

Политички преглед.

Угарски сабор усвојио је исправке Жилинскове, о којима смо у прошлом броју нашег листа читаоце наше известили. Жестина дотичне дебате достигла је свој вршак у говору Талијеву, који је отвореном огорченошћу нападао и на редакцију предлога и на исправке. Тали је рекао, да ће свима могућим средствима против установе војевати, која у конфесијоналне школе владиног комесара уводи. Претио је, да ће професори у својим конференцијама владиног комесара просто игноровати, а од ђака се нада, да ће се они договорити, да на испитима на питања и примедбе, које би владин комесар на њих управљао, никаква одговора не дају. На опомену председникову, да није умесно у посланичкој кући бунити против закона, одговорио је Тали, да то још није закон, него само законски предлог, и да га он с толиком жестином због тога напада, што би рад био, да већ сада осујети, да се ни један поштен и карактеран човек овог комесарства не прими. Говор Талијев учинио је у кући велики утисак, особито кад је напоменуо, да се је под царем Јосифом II., кад је исти на школску автономију равним оружјем напао, велики мађарски књижевник Казинци комесарства примио, па да ни он са својим тадањим популаритетом није могао предупредити, да се огорченост автономних органа против њега не излије. Утисак, што га је оштри нападај Талијев изазвао, није ни онда престао, кад су Пулски и Тиса покушали, да у одговорима својима докажу, да вебње Талијеве нису ни у чем основане.

Овако напада Мађар Тали на овај законски предлог, који ли само конфесијонална автономна права протестантских Мађара крњи. Да како би морали према том стању ствари говорити ми, којима овај закон не само да руши тешком муком стечену и очувану автономију школску, него је уједно и против народности наше управљен, стављајући јој највеће сметње на пут тиме, што нам неговање језика нашег у сваком обзиру отежава.

Из **Загреба** јављају, да су у питању промене у порезној манипулацији велике диференције између бана Пејачевића и угарске владе настале.

тај израз његових очију променио се са свим, кад је погледао г—рофицу Матилду, а кроз браду су му ишле са свим друге речи, кад се нагао на њено мало уво, да јој кроз китњасте локне шапне нешто „ходатајствено“ и „привлакателно“. Кад се пак Глигорије није бавио на прозору, онда, е, онда је опет био у друштву са г—рофицом Матилтом.

Три су дана била па и прошла Хенрику се већ и сузе на трепавицама смрзле, глас му је заостао у душнику, и само што је могао очи да подигне до прозора, на ком се кад кад појавио Глигорије cum partibus annexis. Једва, једва, једва се приволи тај мрки првосвештеник на то, да Хенрика пусти преда се. Али тај Хенрик мораде клечати и све обређи. Кад се деси и то, онда је Глигорије дао Хенрику апсолуцију и благослов.

И сад беше Хенрик ослобођен од анатеме и опет је ступио у своја краљевска и човечанска права. Али углед његове круне нестао је са свим. Јасно се видило, да је првосвештеник јачи и силнији, јер он је у стању светског поглавара да обори у прах и из праха опет да га дигне. Кад је оно Хенрик у сужањској кошуљи у авлији Ка—носе стајао и просио за улазак, онда је побледио сјај народне странке пред клерикалном и нова се слава обавила око главе Г—лигоријеве. Са Каношким догађајем почиње нова епоха у историје средњег века. А то је Глигорији и хтео.

. . . . . .

То су биле моје мисли, кад сам оно пре неки дан ишао послом у Карловце.

Шта пак да мислим даље!

Та преда мном леже Карловци, можда нешто конкретно према мојим, хајд да кажем, апстрактним мислима.

Моје мисли! Је л' то све изродила фантазија при ћарлијању Зефир-Сегединца; или ничу оне из курјачије и лисичије коже, којом ми је бунда постављена? Или је то само рефлекс калуђерштине, који ми је кроз медијум оних „шлофкапа“ досевао до унутрашњег вида мог? Јесам ли ја заиста у средњем веку, или је анатема производ нашег напредног, деветнаестог века, којим се ми тако хвалимо? Да ли је Хенрик икад дирао у светињу цркве, или у сасвим несвету личност Глигоријеву? Па ако оно није, од куд онда анатема, одрицања хришћанског погреба и у опште то бљутаво мување?

Сиромах Хенрик! Папа Пасхал проклео га је опет, и кад је умрьо, године 1106., не буде сахрањен, нити се и шта чинило од ма којих церемонија при укопу. Дакле нису ни звонили на њега. Тек после пет или више година, спусте му растројено тело у гробницу царску.

Хм, хм! Да л' би се то све дало погрејати и поновити! Али да, то ме теши, да без највише дозволе у нас нема ни анатеме ни екскомуникације . . . .

. . . . Ево ме у Карловцима. Свршио сам своју пријатну дужност. Замотам се опет у бунду, кажем кочијашу да тера, јер сам већ из далека угледао Глигорија, — опет у својој фантазији. Па још и грофицу Матилду.

Кад сам се враћао, обузимале су ме са свим друге мисли. Мислио сам о врло логичном поступку Његове Наименованости у погледу синодског елабората и посвећења Мраовића за владику и митрополита. Како ли се човек сам може довести ad absurdum! Хм, хм! Па онда сам опет мислио на Каносу. Само ми је жао било, што ми није на ум пао Наш Јединац; али доцније сам чуо, да је био болестан, јер му је назебао трбух, и то с тога, што држи мантију фуртумфурт отворену. За што, не знам! Само толико знам, да је метал јако осетљив на зими, и да је води на предмете до себе. А злато оног крста, који Нашем Јединцу покрива трбух, и онај црвени појас, којим је трбух омотан, такође је метал. Још кажу, да је онда лак сир природна ствар — као лек. Сир лечи; али несме бити тежак.

Кад сам дошао до Варадина, и угледао тунел, паде ми опет Хенрик IV. на ум. Мислио сам, како би то било, да се то све десило сад. Сада не би морао ићи сиромах краљ преко Мон-Сенија, као негда, нит' би му се морала жена санкати на воловским кожама; сад би лепо могли ићи обоје кроз брег, и то још жељезницом. Или — и то сам мислио — можда муња-анатема не би сад била више од тог пирамидалног ефекта, и Хенрик би се само смејао тим талми-муњама, које се ама баш никако не могу озбиљно узети. Бадава, смешно остаје смешно, и Хенрик се за цело и смеје. А немачки народ не би био више тако луд, да се за љубав једном пустом калуђеру свађа, коље и да пропада.

Данашње анатеме из уста првосвештеника тек само су комичне карикатуре, и сам Наш Јединац морао би се од смеја ухватити за трбух — бар би га тако опет угрејао.

Дошао сам и до ћуприје. Свеж Зефир-Сегединац почео ми је опет да свира око носа, те ми је односио оне мутне историјске слике из средњег века. Бррр!

Кад сам дошао кући и сео за постављену совру, врло сам слатко ручао.

М. С—ћ.

Бан Пејачевић посебно иште, да се сеоске општине у Хрватској реше порезне манипулације, почем нису за ову манипулацију оспособљене, но угарска влада неће, бар досад није хтела банове разлоге да уважи. Ако дакле угарска влада и даље при својим назорима остане, то се бан Пејачевић изразио, да ће краљу оставку поднети.

Из **Београда** брзојављују једним пештанским новинама, да је нови митрополит Мраовић ноћу око 2 сахата стигао из Карловаца у Београд, и да су га на станици поред министра Новаковића дочекали још београдски окружни начелник, београдски кмет и неколико попова. Од народа не беше никога. Идућег дана поздравили су га неке корпорације, но које, то се не јавља, а после ових посетили су га министри Гарашанин и Мијатовић. По Београду се разноси глас, да ће наш оповачки архимандрит Пантелић бити посвећен за шабачког владику, а г. Богичевић да ће бити наименован за српског посланика у Бечу.

Српска влада све јаче клиза на низбрдици, на коју је стала. Данас је већ до тог дотерала, да сама себе цитира пред форум — мађарског „Еђертиртиша“. Овај лист донео је пре неки дан једну коресподенцију из Београда, у којој је црквено, финансијално и политично стање Србије у одвећ црним сликама насликано било, а поред тога је у изглед стављен био државни удар као једино средство, којим би се гордијски чвор, што га је данашња влада оплела, разрешити могао. Ми на ову кореспонденцију хотимично нисмо хтели да рефлектујемо, јер нисмо ради били, да опште непоуздање, што је у целом Српству према Србији завладало, до крајности доведемо тиме, што би репродукцијом свију тих вести дали истима неке важности, које им, искрено исповедамо, приписивали нисмо. Међутим у овој предпоставци као да смо се преварили, тај кобни осећај буди у нами та неочекивана околност, што српска влада овој кореспонденцији и сувише важности приписује. Ово се види већ отуд, што се нико мањи није дигао на ноге лагане, већ баш само министарство спољних послова, да вести, у реченој коресподенцији изнесене, оповргне. Кад се српско министарство спољних послова на овакви корак решава при свем том, што му у „коресподенц-бирову“ читата легија услужних духова на расположењу своји, да се на први миг његов у вештини демантовања окуша, то онда оне вести, које је Еђертиртишев кореспонденат на видик изнео, као да неће бити баш сасвим тако измишљене, као што то спољни начелник г. Ракић у отом званичном изправку тврди. Но кад се и неби на ову одвећ необичну форму демантовања страних вести обазирати хтели, морала би нас у сумњи нашој утврдити баш она јавност, која у „изправцима“ г. Ракића лежи. Српско министарство спољних послова мисли, да је захтевима вероватности довољно одговорило, кад на какав исправак своју званичну фирму истури па после г. Ракићу наложи, да га са гомилом празних фраза испуни. Ми се не сумњамо, да високо министарство спољних послова и високо мњење о себи може имати, али празне фразе зато ипак остају само — празне фразе. А празне фразе су, кад штовано министарство са висине своје довикује пештанском „Еђетиртишу“, да је вест о незадовољству са црквеним стањем у Србији „пуста измишљотина“, да је вест о неповољном стању српских финанција „неоснована“, „да су неке извесне традиције пређашње кнежевине сасма заборављене, од како је краљевство успостављено“, и да су вести, које се о смрти Лене Книћанке, разносе, „потворе“. На против ми мислимо, да је измишљотина, говорити данас о „благостању“ Србије као о нечему, „што постоји, почем је Србија све своје ратне дугове већ исплатила, те не треба ничега другог, до ли само нешто мало повишења индиректног пореза“, па да постане најсрећнија држава на свету! У целом исправку има један једини факат, који истини одговара, а тај је, кад високо министарство каже, да је српски народ љубављу задужио краљ Милан, који је извојевао подпуну независност народној држави и границе њене проширио. То је несумњива истина, и народ је одиста вечитом љубављу обвезан ономе монарху свом, који га је до те славе умео довести. Али зар је данашње министарство то, које је позвано да у слави ових догађаја себи дела потражи? Српско министарство спољних послова очито је овде рачунало на необавештеност мађарске журналистике, ма да га је дотична кореспонденција о противном уверити могла. Жао нам је, што се је у том рачуну преварило. Познајући критички дух Мађара у политичким стварима, у напред га можемо уверити, да ће му „исправак“ вероватност нападнуте кореспонденције само подкрепити моћи. Ако је дакле данашњој српској влади већ и до тог стало, шта се у опозицијонним мађарским круговима о њој и положају у Србији мисли, онда нека се пре свега потруди да „делотворним исправцима“ на положају у Србији у истини поправи оно, што је покварила, па ако јој то за руком испадне, онда неће морати долазити до тог понижења, да сама себе пред форум — „Еђетиртиша“ цитира.

Изборно кретање у Крајини.

Изборни календар.

Одређени избори народних заступника:

Глински котар: 7. (19.) априла у 10 сах. пре по дне. Биралиште у Глини. Изборни председник: котарски присав Сима Павичић. Глински (17.) изборни котар чине управне општине: Глина I., Глина II., Станковац и Топуско.

Мајски котар: 8. (20.) априла у 10 сах. пре по дне. Биралиште у Мајој. Изборни председник: котарски пристав Антун Колманић. Мајски (18.) изборни котар чине управне општине: Маја, Мали Градац, Класнић, Краљевчани и Јабуковац.

Дворски котар: 7. (19.) априла у 9 сах. пре по дне. Биралиште у котарском звању у Двору. Изборни председник: которски предстојник Сима Мраовић. Дворски (19.) изборни котар чине управне општине: Рујевац, Двор и Дивуша.

Моровићки котар: 7. (19.) априла у 9 сах. пре по дне. Биралиште у општинском звању у Моровићу, Изборни председник: окружни управитељ Јован Чудић. Моровићки (30.) изборни котар чине управне општине: Мартинци, Кузмин, Адашевци, Липовац, Моровић, Јамина, Грк и Рачиновци.

Карловчићки котар: 9. (21.) априла у 9 сах. пре по дне. Биралиште у општинском звању у Карловчићу. Изборни председник: котарски предстојник Милан Тропер. Карловчићки (32.) изборни котар чине управне општине: Хртковци, Кленак, Грабовци, Карловчић, Купиново Бољевци, Сурчин, Бежанија, Добановци, Улриновци, Деч, Шимуновци и Прво.

Карловачки котар: 7. (19.) априла у 9 сах. пре по дне. Биралиште у саборској дворани у Карловци. Изборни председник: градски велики бележник Лаза Обреновић. Карловачки (34.) изборни котар чине: градови Карловци и Петроварадин и управне општине: Бешка, Буковац и Чортановци.

Земунски котар: 7. (19.) априла у 9 сах. пре по дне. Биралиште у дворани градског поглаварства у Земуну. Изборни председник: градски велики бележник Никола Павловић. Земунски (35.) изборни котар чини градска општина Земун.

Вргин-мостански котар: 9. (21.) априла у 11 сах. пре по дне. Биралиште у Вргину Мосту.

Брињски котар: 9. (21.) априла у 10 сах. пре по дне. Биралиште у општинском звању у Брињу. Изборни председник: котарски предстојник Славољуб Јанса. Брињски (10.) изборни котар чине управне општине: Брињ, Језерани и Дрежница.

Петрињски котар: 7. (19.) априла у 9 сах. пре по дне. Биралиште у градској већници у Петрињи. Изборни председник: градски већник Никола Кос. Петрињски (20.) изборни котар чине: град Петриња и управне општине Гора и Храстовица.

Костајнички котар: 9. (21.) априла у 9 сах. пре по дне. Биралиште у градској већници у Костајници. Изборни председник: градски начеоник Гаша Павелић. Костајнички (21.) изборни котар чине: градска општина Костајница, управне општине Меченчани и Мајур и село Слабиња од дубичке управне општине.

Бродски котар: 7. (19.) априла у 9 сах. пре по дне. Биралиште у градској већници у Броду. Изборни председник: градски заступник Јосип Ферић. Бродски (26.) изборни котар чине управне општине: Брод, Подвиње и Трњани.

Врпољски котар: 9. (21.) априла у 9. сах. пре по дне. Биралиште у општинском звању у Врпољу. Изборни прредседник: котарски предстојник Антун Пелц. Врпољски (27.) изборни котар чине управне општине: Гарчин, Андријевци, Врпоље, Велика Копаница, Стари Микановци, Сикиревци, Гундинци, Бабина Греда и Шамац.

Перушићки котар: 7. (19.) априла у 10 сах. пре по дне. Биралиште у општинском звању у Перушићу. Изборни председник: окружни управитељ и котарски предстојник Марко Касумовић. Перушићки изборни котар чине управне општине: Перушић, Кланац, Косиње и село Кула политичке општине Осика.

Госпићки котар: 8. (20.) априла у 10 сах. пре по дне. Биралиште у општинском дому у Госпићу. Изборни председник: окружни управитељ и котарски предстојник Марко Касумовић. Госпићки изборни котар чине управне општине: Госпић, Осик (осим села Куле), Смиљан (осим села Оштарије) и Лукова Шугарја.

Карлобашки котар: 9. (21.) априла у 9 сах. пре по дне. Биралиште у градском поглаварству у Карлобагу. Изборни председник: градски бележник Јосип Пилипић. Карлобашки (1.) изборни котар чини град Карлобаг, за тим управне општине Јабланац и Св. Јурај и села: Цесарица, Луково Шугарје и Оштарија од општине смиљанске.

Новоградишки котар: 7. (19.) априла у 9 сах. пре по дне. Биралиште у просторијама бивше пуковнијске школе у Новој Градишци. Изборни председник: котарски управитељ Ладислав Микојевић. Новоградишки (24.) изборни котар чине управне општине: Нова Градишка, Решетари, Машић, Окучани и Ускоци.

Ориовачки котар: 9. (21.) априла у 9 сах. пре по дне. Биралиште у Ориовцу.

Митровачки котар: 8. (20.) априла у 9 сах пре по дне. Биралиште у градском поглаварству у Митровици. Изборни председник: градски бележник др. Владимир Николић. Митровачки (31.) изборни котар чини град Митровица и управне општине: Лађарак, Шашинци и Јарак.

Проширење Вуковара.

Из давни времена постоји варошица Вуковар, која се тек од год. 1848. почела дизати и напредовати, тако да се за ови последњи година велика трговина у њој развила. Та варошица за сад нема таког простора, да би се рашити могла, да постане велика варош, почем је с једне стране Дунавом, с друге брегом, а с треће Вуком опкољена, премда има лепи прихода, са којима се издржавати може. У мени, који мислим како би се од варошице Вуковара велика варош направити могла и који сам се са више пријатеља саветовао, пробуди се жеља да се ова варошица великом направи, и то овако: Кад може Беч своји 36 предграђа имати и једну политичну општину састављати, кад може Пешта и Будим заједно бити, кад може Осек из три одељка једну политичну општину састављати, зашто не би Буковар саставио себи Борово, Баршадин, Маринце, Богдановце, Петровце и Нијгославце? Са ових 6 најближих села око себе сачињавао би Вуковар до 20.000 душа. Кад би ово у живот ступило, могао би Вуковар бити слободна кр. варош, могао би са ови околни мести више школе подићи, које би на част како вароши тако и околним местима служиле. Тим становницима из околних места милило би се живети, јер кад помисле да им је кр. поджупанија, делеговани котарски суд, порезни уред, политична општина, кр. јавни бележник, штедионица, белег и меница, пијаца за продају и куповину све у Вуковару, — како би тај народ очима проглецао а и у многом би му свануло! Не би га гг. екзекутори овако гњавили, као што сад по сели раде. Држим, да и сама висока земаљска влада у Загребу не би имала ништа против тога да каже, него би се обрадовала овом замишљају, који би народ бољем напретку водио, а вуковарски грађани заиста би се требали обрадовати кад би се ова мисао оживотворила. Не треба из ових околних места становници да слушају лажне пророке, који им лажу, да ако под вуковарску пол. општину дођу, да ће им онда капут судити. Ја вас напред, браћо, уверавам, да ако се ово оствари, да ће свака општина имати своје заступнике и из свог места месног старешину као и сад што има, само ће гл. управа бити у Вуковару, а месне старешине биће одговорне начелнику вуковарском.

На дело, браћо, бог нам помогао!

То вам жели ваш брат и пријатељ

Аћим Радошевић.

ДОПИСИ.

Из Срема 25. марта. (Други циркулар поп-Лазин.) Осечки поп-Лаза шаље и другу окружницу свом подручном свештенству, у којој се извињује, да он није мислио са оном првом окр. забранити звоноогласеније и парастосе у оном истом месту да би случајно који заслужни Србин умро, него само „изван дотичног места, а можда и по целој архидијецези“ те напомиње на случај са пок. Стеваном Брановачким, како су тели и настојали „верне присталице његове“ да се њему „све оне почасти укажу и чине, које се само архијерејима чине што се збиља не само у Н. Саду и Бачкој него по свима дијецезама мало у којој цркви торжествено обављало.“ Та то смо ми знали и едма смо тако и мислили, да се то односило на остале цркве изван дотичног места, те зато се нисте морали г. Лазо трудити, да нам поново разјашњујете, али ми вам ипак велимо, да ћемо ми звонити и парастосе држати, кад и коме ми устемо, нећемо вас, а нити вашег наименованог петријарха питати, јер ове наше цркве видао је и звона лијо народ — а не Герман и његове скутоноше.

Што се тиче почасти архијерејим, питамо ми поп-Лазу, да ли су наши архијереји те почасти баш достојни?

Дакле поп-Лаза оће по заповести Анђелићевој, да забрани звоноогласеније и парастосе заслужним српским мужевима по другим црквама осим дотичног места да би који народњак умро, и то он назива демонстрацијом, те наваћа како је неки митрополит у кр. Србији рекао: „црква није за демонстрације“ а ми вам опет велимо, попе, да црква није за агитације, а кад ви такове невине ствари, као што је звоноогласеније и парастоси називате демонстрацијом, онда бога ми нема човек шта о вама да мисли.

Даље наваћа како се због оног првог циркулара „неки духови у народу нашем, и онако жали боже — растројеном, тиме већ узнемирише,“ те препоручује паросима да „ако се и пак такова неумесна захтевања где буду нашла даном приликом извести, мирним путем и начином од цркве одклоне.“ Одкуд то г. попо да сте у једаред тако благи постали? Ономад је заповедо да сваки парох одма поручи по полицаје, латове, жандаре и све друге полицајне органе, а сад на једаред да се имају м рним путем, и то „усаветовањем разборити чланова у својој општини, такова захтевања од цркве одклонити.“ О да чудне метаморфозе! Али мора бити да је добио мало по . . . . . па је зато мало и увуко . . . Или се баш зацело поплашио од неки узнемирени духова (као што и сам каже)? Али он ће то сам најбоље знати, — оставимо му.

Што се даље подругива оном непознатом брату, који је (по његовом мњенију) онај први циркулар „ма под строгом поверљивошћу саопштен“ уредништву „Заставе“ доставио, и вели, да ће му велику услугу учинити тиме, ако и ову окружницу истом уред. доставио буде, јер ће тиме његови верни бити у нешто ублажени, што ће увидити да се није против „њих смерала шпанска инквизиција“! — ми велимо да је сваки онај не само парох, него и сваки Србин, народ, који не би таково што јавности предао. Боље би било да се поп-Лаза окане ћорава посла, јер нам звоноогласенија и парастосе неможе забранити ни он, ни његов патријарх још са сто окружница, јер ми ћемо и од сада чинити почасти онима, који зацело народњег одликовања и заслужују, па макар поп Лаза стао на главу. . . . . ић.

Дневне новости.

(Лица.) Аустро-угарски министар-резиденат са Цетиња, пуковник бар. Темел, био је 28. марта код Њег. Вел. цара-краља на аудијенцији. — Славни пољски књижевник, Крашевски, који је више мосеца био тешко болестан, отпутовао је ово дана из Дражђана у По, где ће се подуже задржавати.

(За пренос бранкових костију.) По добивеној претходној објави видимо, да је Вршачко српско црквено певачко друштво приредило уз суделовање српске народне позоришне дружине 30. марта у Вршцу у Цеовом позоришту Село у корист преноса костију Бранка Радичевића с овим програмом: 1. Говор г. Стеве Токиног. 2. „Коло“, од др. Ј. Пачуа, пева збор певачке и позоришне дружине. 3. „Спрема се за бал“, шала, приказује г. П. Добриновић. 4. „Бранкова жеља“, од З.-Ј.-Јовановића, декламује г. Андра Лукић. 5. „Златни сапче“, самопев од Апта, пева г. Барбарић. 6. „Зујте, жице“, двопев од Зајца, певају гђа С. Димитријевићка и г. Барбарић. 7. „Хајдуков гроб“, од Бр. Радичевића, декламује г. Д. Ружић. 8. „Кјесо моја“, двопев од Зајца, певају г.г. М. Маркорић и И. Станојевић. 9. „Ако чујеш“, од Д. Јена, пева збор позоришне дружине. 10. „Мила“, шала од К. Трифковића, приказује гђа Д. Ружићка.

(У пешачко-кадетској школи у Гор. Карловцу) биће идуће школске године, као и претходне, примљено око 40 младића, који хоће да се посвете војничком позиву. Молбе за примање у школу морају се с прописаним исправама поднети најдуже до 13. (25.) јула заповедништву кадетске школе. Нови питомци виших разреда примаће се само „изузетно“.

(Из загребачког службеног листа.) Акцесиста код котарског суда у Рујевцу, Ђура Рајнић, премештен је ка котарском суду у Чемерници. — Професор у сењском семеништу, др. Иван Кошћак, наименован је за каноника првостолном каптолу у Сарајеву.

(Јубилеј ослобођења града Будима.) Дне 21. августа (2. септ.) о. г. навршиће се две ста година, како је град Будим ослобођен од Турака. Коломан Тали изнео је ту ствар пред уг. земаљски сабор, те предложио, да се тај дан свечано прослави. Предлог је примљен и изабран је одбор, који ће приредити прославу.

(Стечај) на место градског лечника у Бос. Градишци расписан је до 18. (30.) апр. код општинског поглаварства у Бос. Градишци. Плата 600 фор. годишње.

(Умирање и рађање у Београду од 1.—10. марта о. г.) За то време умрло је свега 26 лица, и то 15 мушких и 11 женских. Рођено је пак свега 30 деце, и то 14 мушких и 16 женских, а по вери 25 православне и 5 римокатоличке деце.

(Штампарија код „Св. Саве“ у Београду,) која је због стецишта затворена била, отворена је на ново, и 24 марта наставила је она свој рад.

(Крунисање у Москви.) Као што „П. Лојд“ дознаје, углављен је коначно програм за крунисање руског цара и царице у Москви. По тои програму кренуће се царска породица 8. (20.) маја из Петрограда, те још исти дан приспети на станицу Петровскоје Расумовскоје, те ту један дан отпочинути. У уторак 10. ист. уђи ће она свечано у град и у Кремаљ. Четири дана за тим једно за другим чиниће се црквене и обредне приреме, а 15. (27.) маја биће крунисање. После крунисања биће свечаности, које ће трајати до 25. маја. Може лако бити, да ће двор остати још и после тог у Москви, да ту прослави две-ста-годишњи јубилеј Семеновске и Преображенске пуковније. У том случају остаће двор до 30. маја у Москви, а за тим ће са страним гостима отпутовати у Петртград, где ће свечаности трајати најмање још чрдесет дана.

(Новинари на крунисању у Москви.) И српско новинарство биће заступљено на крунисању у Москви. Као што „Беогр. Дн.“ јавља, млади публициста српски, г. Никола С. Јовановић — Американац, отпутовао је у Русију, да буде на крунисању у Москви и на годишњем парастосу покојном Ђенералу Скобељеву. Г. Јовановић био је и сарадник нашега листа, расправљајући опширно у њему после берлинскога конгреса о „јеврејском питању у Србији“. Као што петроградски лист, „Ново Време“, јавља, руско дворско министарство наручило је код златара Хлебникова у Петрограду 500 особитих знакова за дописнике разних новина. Знак тај биће дотичном легитимација, која ће му сва и свуд отварати врата. Знак ће бити плочица са царским орлом и натписом: „Дописник“. У томе се могу за цело све друге „напредније“ земље на Русе угледати.

Политичке вести.

— Црногорска влада закључила је, као што „Н. Сл. Преси“ 28. марта из Котора брзојављају, да подигне градове у Дуги, Грахову и Никшићу.

— Из Петрограда јављају, да ће цар и царица, пре него што пођу на крунисање у Москву, по земљи путовати. Велики кнез Константин, стриц церев, учествоваће у светковини крунисања. Немачки двор заступаће принц Алберт. Варошко веће у Москви већ је установило подробности светковине.

— Из Атине јављају, да је у Трикуписовом кабинету портфељ спољашњих послова примио Контоставло, који ће за неко време и финансијско

министарство руководити. Бугарског кнеза очекују тамо при крају овога месеца. Велики кнез Константин одпутовао је у Брундуз.

— „Келн. Цтг." занимајући се са чланком „Нордд. Алг. Цтга" о тројном савезу између Италије, Немачке и наше монархије, мисли, и ако није истина, да између ове три државе прави савез постоји, ипак ће бити, да се о томе међу њима преговарало.

— Парламенат енглески примио је закон, којим ће се они, који без дозволе фабрикују експлозивна средства или их држе и протурују, казнити вековечитом робијом. Закон је одмах краљици на потврду поднесен.

— Полиција у Енглеској међу тим непрестано налази на нове количине динамита и нитроглицерина. До сад је нових сто уапшења предузето.

— Француска влада издала је с обзиром на вест о тројном савезу својим посланицима налог да на опрезу буду, те да, придржавајући се начала миљубивости, ништа не пропусте, што би очување достојанства Француске од њих захтевало.

Народна просвета.

(Школа.— Књижевност.— Уметност.— Позориште.)

(Нове књиге.) Изашле су ове књиге:

— Стари и нови мајстори. Роман из занатлијског живота од Јаше Игњатовића. (Наградила „Матица Српска." (У Новом Саду) издање штампарије А. Пајевића. 1883. На 8-нии 279 стр. Цена 1 фор.

— Don Miho na braniku. Narisáo Sava Bjelanović, urednik „Srpskog Lista." (Preštampano.) U Zadru. Pečatnja Ivana Woditzke. 1883. Str. 160 na 16-ini.

— Na izjavu Dra Lovre Monti-a „Zašto sam istupio iz Sabora i iz Carevinskoga Vijeća." „Srpski List." (Preštampano.) U Zadru. Pečatnja Iv. Vodicke. 1883. Na 16-ini 73 str.

— Славне жене и девојке у српским народним песмама (из свију крајева српских.) Издање српске књижаре браће М. Поповића у Новоме Саду 1888. Стр. 82 на 8-ини. Цена 20 нов.

— Pesme narodne, potskočice, svatovske i bačke, koje se najradije pevaju. Skupio Š. D. Izdanje srpske knjižare braće M. Popovića u Novom Sadu. 1883. Str. 72 na 16-ini. Cena 10 novč.

— Наша економна политика. Два јавна предавања у грађанској касини дра Мијаила В. Вујића, професора велике школе. Београд. Краљевско-српска државна штампарија. 1883. На 8-ини 80 стр. Цена 1 дин.

— Јестаственица за III. разред основне школе. Удесио Пет. М. Никетић, учитељ. (Четврто, са свим поправљено издање.) Београд, 1883. Штампарија српске напредне странке. 16-ина 100 стр. Цена 50 пара дин.

(Народна библиотека браће Јовановића.) Изишла је св. 56. те библиотеке и у њој: Гренгоар. Позоришна игра у једном чину. Написао Банвиљ. Превео Ј. Ђорђевић. Панчево. Наклада и штампарија браће Јовановића. 16-ини 61 стр. Цена 16 нов.

(„Пчела",) илустрован лист за српске пчеларе, који излази у Београду месечно један пут под уредништвом Драгутина Посниковића, доноси у свом 2 бр. ове састаке: I. Пчеларски календар за месец фебруар (са једном дрворезном сликом) од Јована Живановића. II. Подижимо пчеларство од уредника. III. Рационално (умно) пчеларење, из пчелара Ј. Жовановића (продужење) (са две дрворезне слике). IV. Пролећни послови на кованлуку, од Паје Јанковића, свештеника и пчелара. V. Скупштина са изложбом немачких и аустријских пчелара у Винер-Најстату, од Јов. Живановића. VI. Дописи "Пчели." Са саванлука Јована Живановића, професора из Карловаца од Јов. Милојевића, богослова (са 11 дрворезних слика). VII. Пабирци. 1. Колико једна пчела донесе меда са паше. 2. Колико рђе сабере једна пчела. 3. Снага пчеле. 4. Како се пчелари у Америци. 5. Око кованлука треба у близини држати живину. 6. Како највећи српски пчелар разлику стил Бранков и Његушев. 7. Губитак тежине једне кошнице за четири зимња месеца. 8. Признање за ширење пчеларства. 9. Топлота пчела у кошници.

Народна привреда.

(Земљорадња. — Индустрија и занатлијство. — Трговина. — Финансија. — Саобраћајна средства.)

СИСАК, 27. марта. (Пословни весник Шипуша и друга.)

Шенице доважало се је у последње време овамо мало — те су само млинари наше околице текућу потребу покривали и плаћали фину бечејску врсту ф. 10·30—35, хрватску ф. 8·50 до ф. 9·90, босанску ф. 8·20—30.

Кукуруза је дошло овамо задњи дана из Баната и Срема мало — с узрока тога — што услед напредујућих цена у Пешти натегнуле су и код нас цене те је получивала банатска врста ф. 6·45—50, босанска фина врста ф. 6·15—20, босанска средња ф. 6·—6·05, које се цене данас услед међу тим приспевши довоза не могу получивати него се само именују.

Зоб и долази из Босне прилично, па почем је питање досра добро, получује непромењиво босанска решетана ф. 5·45 до ф. 5·50, нерешетана ф. 5.20—20.

Пасуљ бели ф. 7·75—8·—

Вода за путовање најбоља, време ветровито.

Колика је вода у Дунаву под Новим Садом

Недеља	27.	марта	3 мет.	70	центимет.
Понедељак	28.	„	3 „	72	„
Уторак	29.	„	3 „	78	„
Среда	30.	„	3 „	91	„
Четвртак	31.	„	3 „	98	„

Одговори уредништва.

Милану П. Јовановићу у Вуковару. — Ми вам нисмо вратили нефранковано писмо, него администрација овога листа, која подмирује све трошкове око листа, а која никако неће да прима нефранкована писма. Молимо дакле да их од сада тако не шиљете. Онај други ваш захтев у погледу броја примерака, не може се такођер испунити. И то је ствар, која се администрације листа тиче.

Једном путнику кров вељунски срез. — Саопштене ствари су од малене важности.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Приликом стогодишње прве народне књиге наше од Доситија Обрадовића што ју је потписано друштво прославило овде у Бечу на дан св. Саве ове године, подарише „Зору" следећа господа добровољним прилозима, и то: Митрополит Михајло као председник друштва „црвеног крста" у име истог друштва 60 дин. у злату (28 ф. 20 н.) из Београда, епископ которски Герасим Петрановић 12 ф. Василијан Петрановић епископ бачки 5 ф. Илија Гутеша из Загреба 10 ф. Браћа Бошковићи из Дубровника 10 ф. Миливој Радивојевић из Загреба 5 ф. Јосифовић из Беча 5 ф. Живко Косидолац срп. официр у Бечу 4 ф. Божо Пилато из Дубровника 3 ф. Никола Славнић из Петриње 2 ф. Сава Миленковић инжињер 2 ф. Сима Мајински свештеник из Сентомаша 1 ф. М. Петровић инжињер 3 ф. М. Гођевац трговац 2 фор. — Свега 92 фор. 20 новч.

Овом приликом захваљујемо се и г. Јанићију Пантелићу из Београда који је пре прославе послао друштву 10 фор. Сем тога поздравише нас исто веће брзојавом следеће корпорације и господа, из Шибеника: Одбор закладе Бошанове, гђа Анка Узелац управитељка школе ковачевићеве и г. Илија Скочић пред. срп. црк. општине; из Скрадина: г. Синобад; из Книна: Срби кнински; из Задра: г. архимандрит Милаш; из Котора: г. владика Герасим Петрановић и г. Луковић; из Сења: г. Групковић попа; из Плашког: г. Владика Теофан; из Винковаца: г. др. Милошевић и другови; из Чакова: црквена општина; из Алтенбурга: Срби ђаци; из Граца: Србадија; из Београда: г. митрополит Михајло, г. Пецић начелник мин. просвете и црквених дела, г. Милан Кујунџић проф. велике школе, професорски савет теразијске полугимназије; из Крагујевца: професори гимназије.

Сматрамо за пријатну дужност своју, да се овим путем захвалимо како родољубивим приложницима, тако и онима који нас то веће поздравише, одобравајући циљ прославе наше.

Из ванредне главне скупштине срп. акад. друштва „Зоре" држане 22. фебруара о. г.

У Бечу, 16. марта 1883.

У име одбора:

деловођа: **Петровић**, медицинар. — председник: **П. Деспотовић**

Ред пловидбе

од 3. (15.) марта 1883. до даље наредбе.

У ЗЕМУН: уторником, средом, петком, суботом и недељом после ½5 сахата после подне.

У ТИТЕЛ: средом и недељом после ½5 сахати после подне.

У ОРШАВУ и ГАЛАЦ: средом, петком и недељом после ½5 сахата после подне.

У БУДИМ-ПЕШТУ: понедељником, средом, четвртком, суботом и недељом у ½11 сахата пре подне. **Отправништво.**

Ред пловидбе

помесног пароброда „Нимфе,"

почевши од 31. марта (12. априла) о. г.

из Каменице у Нови Сад: пре по дне у 6,8 и ½10 сахата, после по дне у 2, ½4 и ½7 сахата;

из Новога Сада у Каменицу: пре по дне у 7, 9 и 11 сах., после по дне у ½3, 4 и 7 сах.

Недељом и свецем вози пароброд пре по дне по пловидбеном реду, а после по дне на леном времену по потреби.

У Каменици 31. марта (12. априла) 1883.

Подузетници, помесне пловидбе.

†

Тужним срцем јављамо родбини, пријатељима и познаницима, да нам се премили и нигда незаборављени супруг, отац, тест и деда

ЈОВАН ГЕРГУРОВ

ТРГОВАЦ

у суботу 26. марта у ½10 сах. пре подне после кратког али тешког боловања у 73-ој години живота свога у вечност преселио.

Вечна му успомена!

Ожалошћени: Дафина Гергуров рођ. Бинар, Гавра Гергуров син, Сава Гергуров син, Александра Вујић рођ. Гергуров, Софија Продановић рођ. Гергуров, Јелена и Јулка Гергуров кћери; Милош Продановић, Паја Вујић, ветови; Јован Гергуров, Живко, Божидар Продановић, Зорка, Јула и Нада, унуци и унуке.

ОБЈАВА ЗА ЗУБОБОЛНЕ.

Слободан сам мојим поштованим клијентима као и осталој п. т. публици до знања ставити, да ћу 15. априла по рим. кал. у Нови Сад у гостионицу „царице Јелисавете" приспети.

С поштовањем

Др. В. Дик, зубни лекар.

ИЗВЕШТАЈ СРЕМСКО-КАРЛОВАЧКЕ ШТЕДИОНИЦЕ ЗА ГОДИНУ 1882.

Рачун изравнања (биланс).

ДУГУЈЕ. (Актива.)	фор.	нов.	(Пасива.) ПОТРАЖУЈЕ.	фор.	нов.
Благајна салдо 31. декембра 1882. —	9121	58	Деоничарска главница у 400 деоница по ф. 100.— са 50% уплатом —	20000	—
Правозаступник — — — —	10245	67	Улога — — — — —	149699	68
Меница — — — — —	157613	—	Камате за пренос — — —	3745	64
Ваћевина — — — — —	10421	90	Резервни фонд — — — —	20000	—
Наших реалитета — —	4514	48	1 веровник — — — —	501	73
Намештај — — — — —	747	94	Неподељен делимак — — —	593	50
Разних особа — — — —	1077	28	Делимак за 1882. — — —	4363	10
Дужници — — — — —	5060	08			
Непокретности — — — —	101	72			
	198903	65		198903	65

Рачун губитка и добитка.

ДУГУЈЕ.	фор.	нов.	ПОТРАЖУЈЕ.	фор.	нов.
Тантијема — — — — —	1036	31	Делимак од 1881 год. — — —	2039	41
Есконта реесконтованих меница —	2158	03	Пристојбе — — — — —	1534	51
Трошкова наших реалитета — —	1240	81	Есконта меница — — — —	15728	33
Дневнице — — — — —	526	—	Камате на ваћевину — — —	1315	50
Поштарине — — — — —	117	96	Писарине — — — — —	1340	37
Трошкова — — — — —	964	81	Списи — — — — —	12	12
Бележи — — — — —	298	84	Преписнице — — — —	15	50
Плата — — — — —	2100	—	Разних камата — — — —	189	94
Камате на улоге — — —	8631	89			
Станарина — — — —	100	—			
Пореза — — — — —	512	89			
Намештај 10% за употребу од ф. 831.04	83	10			
Домицилажа — — — —	41	94			
Делимак за 1882 год. — — —	4363	10			
	22175	68		22175	68

Карловци, 31. декембра 1882.

С. А. Јанковић, с. р. управитељ. — Сремско-карловачка штедионица. — Ј. Н. Барић, с. р. књиговођа.

Овај је рачун тачно прегледан и са свима се књигама подпуно слаже.

Одбор за надзор:

Карловци 30. марта 1883.

Петар Кнежевић, с. р. — Стеван Јовић, с. р. — Август Вучковић, с. р.

ОГЛАСИ.

Распис дражбе.

Ова српска црквена општина закључила је, да предузме неке оправке на своја три здања, који посао по прорачуну износи 679 фор. а. вр.

Дражба ради тога држаће се у четвртак 7. (19.) Априла т. г. у 9 сати пре подне на коју се позивају они, који би вољни били да се истога посла приме.

У Госпођинци 30. марта 1883.

1—2 **Црквени одбор.**

СЕМЕЊЕ

најбоље врсте баштенско пољско и од цвећа

може се добити

У ТРГОВИНИ СПЕЦЕРАЈА И ДЕЛИКАТЕСА

Д. КОДЕ

У НОВОМЕ САДУ. 93—100

ДР. ТОМА ФРАНК

ПРАКТИЧКИ ЛЕКАР

има част п. т. болешљивој публици јавити да станује у **Карловцих** на главном друму у Бугарсковој кући.

Ординира од ½11—½12 сахата пре подне а од 3—4 сахата по подне. 2—3

ГВОЖЂАРСКА И СПЕЦЕРАЈСКА РАДЊА

М. СТАНКОВИЋА 1—2

У КАРЛОВЦИ

потребује једног шегрта из боље куће. Који говоре немачки и мађарски имају првенство.

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

СИМЕ С. СТАЈИЋА

у Руми

потребује једног помоћника. 2—2

ERSTE Neusatzer Canditen-Fabrik seit 5 Jahren am hiesigen Platze.

Gestützt auf 30-jährige Praxis und im Besize einer vortrefflich eingerichteten Fabrik, bin ich in der Lage, jeder Concurrenz die Spitze zu bieten, und empfehle alle in mein Fach einschlagende Erzeugnisse auf das Beste.

Spezialität:

Die von vielen Ärzten als magen- und nervenstärkendes Mittel allseitig anerkannten

Kraftpastillen.

Franz Heiling, Neusatz, Temeriner Strasse vis á vis Raabstern im eigenen Hause.

1—3

НАМЕШТАЈ. MÖBEL-LAGER. ДЕКОРАЦИЈЕ.

СОБНИ НАМЕШТАЈ

и сваке врсте израде помодне

ТАПЕТАРСКЕ и ДЕКОРАТИВНЕ

могу се зготовљене добити и у обилатом избору и најбољег укуса код потписаног. Исти прима да изради собни дворски намештај строго по наученом стилу и украсима (а по избору из обилате збирке мустара и материје оновемаљске и иновемаљске) које израђује тачно, како му ко наручи: најпростије или најскупоценије — све пак савесно, солидно и ПО УМЕРЕНОЈ ЦЕНИ.

Лудвик Сатлер,

2—3 тапетар и декоратер

са стовариштем собњег намештаја и радионицом тапетарском

у Новом Саду, у дунавској улици.

!!! ПРОЛЕТЊИ ТЕЛЕГРАМ !!!

БЕЛОГА ЛАВА У НОВОМ САДУ.

Потписани препоручује у богатом избору по најновијој направи шешире (цилиндре), фине, меке и круте шешире (**Filz-Hüte**) за одрасле и децу, ћелепуше, поповске шешире, као и по најновијем начину зготовљене флорентинске сламње шешире за одрасле и децу, уз то још и солидно израђену обућу од телеће коже и иберлатина, као и остале фине ципеле за госпе, за господу и децу, а тако исто и кошуље од финог белог платна (**Creton u. Oxford Hemden**). Даље препоручује потписани елегантне навратнике (краватле), запонце (Manchetten), огрлице, сапињаче на чакширама (Hosenträger), чарапе, господске штапиће, кишобране како од обичне материје тако и од свиле, огртаче од каучука, који се носе на киши, доколенице (Kamaschen), путничке сандуке и осталу галантеријску робу, а све најјефтинијом ценом.

1—10 **МОРИЦ ЛЕДЕРЕР,** код „белог лава" у Новом Саду.

ОБЈАВА ЗЕМЉОПРИТЕЖАТЕЉИМА И ЕКОНОМИМА.

Управа рита англо-аустријске банке у Н. Саду има част овим дати на знање, да на опа, у чурушком заливу лежећа Rózsahof-ска ритска земљишта прима на пашу **рогату марву** сваке врсте и **овце — по умерену цену**, како месечно, тако и преко целе сезоне.

Цена за пашу месечно на комад: волови 1 фор., велика марва 80 новч., млада марва 50 новч., овце 10 новч.

Цена преко целе сезоне по погодби такођер је умерена.

Сваки може на лицу места земљиште прегледати и то на I. чурушком заливу на тако званом Rózsahof-у.

По жељи се дају и усмена и писмена саопштења од економског управитеља Самујла Хаја, који у Н. Саду станује. 3—3

Одговорни уредник Миша Димитријевић.

Српска штампарија дра Светозара Милетића.